

Diskriminační vymezení redistributivní podpory v zemědělství od roku 2023

1. Možnosti právní obrany

1.1. Popis problému:

Vláda ČR ve Strategickém plánu společné zemědělské politiky na období 2023–2027 nastavila rozsah poskytování doplňkové redistributivní podpory prostřednictvím parametru 23 % celkového objemu finančních prostředků určených na přímé platby za současného omezení této platby pouze na prvních 150 ha obhospodařovaných jedním podnikatelem („dle IČO“). Toto nastavení promítla do návrhu nového nařízení vlády o stanovení podmínek poskytování přímých plateb zemědělcům, které vláda ČR schválila s účinností od 1. 4. 2023

Zvýšení podílu financí určených na redistributivní podporu spolu s omezením této platby na prvních 150 ha obhospodařovaných jedním podnikatelem **významně vychýlí rovnováhu v dosavadním systému podpor** ve prospěch jen jedné skupiny zemědělských vlastníků v ČR. Sdružení vlastníci zemědělských majetků, kteří **kolektivně podnikají prostřednictvím družstva či jiné právnické osoby**, budou v čerpání redistributivní podpory s ohledem na popsaná omezení **výrazně znevýhodnění** (postupným dlouhodobým „odkapitalizováním“) oproti jiným zemědělcům (FO), kteří nejsou nijak sdružení. Redistribuce je účelově stavěna na limit obhospodařované plochy 150 ha, který se uplatní na právnickou osobu, v níž jsou tito zemědělci sdružení, nikoliv na jednotlivé drobné, ale sdružené vlastníky – zemědělce.

V důsledku diskriminačního nastavení redistributivní podpory lze proto očekávat:

1) úcelové dělení („atomizace“) existujících podniků sdružených zemědělců, kdy jednotliví zemědělci po vydělení z podniku zjednoduší výrobu na podporovanější nevyrobu, zruší zaměstnanost, chovy hospodářských zvířat, a soustředí se na maximalizaci čerpání dotací podporované nastavením vládní zemědělské politiky.

2) prodej družstev (PO) včetně zemědělské půdy finančním investorům, z důvodu, že sdružení zemědělci podlehnou ekonomickému tlaku vlivem diskriminačního nastavení dotační politiky.

Tyto důsledky budou vyvolány vytvořením nedůvodně silnější konkurenční pozice nesdružených zemědělců oproti sdruženým, kdy vláda účelově a neodůvodněně zasáhla politicko-ekonomickými nástroji (nastavením dotací) do způsobu uspořádání soukromého vlastnictví, kdy znevýhodňuje zemědělce, kteří se rozhodli sdružit.

1.2. Možnosti právní obrany:

Návrh na zrušení právního předpisu adresovaný Ústavnímu soudu (čl. 87 odst. 1 písm. b) Ústavy)

- Napadení nařízení vlády o stanovení podmínek poskytování přímých plateb zemědělcům (pouze v části týkající se diskriminačního nastavení redistributivních plateb), příp. také celého

Strategického plánu SZP 2023–2027, kde jsou zakotveny další nerovné podmínky mezi vlastníky zemědělských majetků.

- Podává některý z následujících kvalifikovaných navrhovatelů ve smyslu § 64 odst. 2 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu:
 - skupina nejméně **25 poslanců**,
 - skupina nejméně **10 senátorů**,
 - veřejný ochránce práv,
 - zastupitelstvo kraje.

2. Základ právní argumentace

Nepřiměřené zvýhodnění nesdružených zemědělců oproti zemědělcům sdružených

- porušení principu rovnosti a legitimního očekávání (čl. 1 Listiny základních práv a svobod)
- vláda neodůvodnila nastavení podpory (že sleduje jeden či více *legitimních* cílů)
- iracionální rozdíly mezi skupinami zemědělců (nález Ústavního soudu ze dne 24. 8. 2021, sp. zn. Pl. ÚS 40/17)
- sdružování zemědělců je přitom z pohledu podpory EU žádoucí, přičemž sdružené zemědělce vláda ČR jinde než v prvovýrobě podporuje
- sdružení zemědělci často spadají do kategorie „malých a středních podniků“, přesto se k nim nastavení redistributivní podpory staví jako k velkým entitám.

Zásah do práva vlastnit majetek

- legitimní očekávání nabytí přímých podpor v určité výši od státu, a to za rovných podmínek umožňujících řádnou hospodářskou soutěž
- zvýhodnění jedné skupiny zemědělců narušuje hospodářskou soutěž mezi jednotlivými skupinami zemědělců a vlastníků
- likvidační dopad na některé zemědělce sdružené v družstvech či jiných právnických osobách
- závěry z analýzy dopadů, příklady konkrétních negativních dopadů na jednotlivé zemědělce (viz přílohy).

Frank Bold Advokáti s.r.o.

11. 4. 2023